

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken December 15-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' közelebb mult postanapon félben-
szakadt, Hertzeg Richlieu beszédjének
folytatása.

„Ezek azok a' történetek, a' mellyek
azt okozták, hogy a' Státus mostani álla-
potja, az ő országló székének hathatós esz-
közlésétől mintegy egészen elválasztatott;
és az országlószék kéntelen volt nem tsak
azokkal a' kivanságokkal, hanem azokkal
az aggodalmokkal is megegyesülni, a' mel-
lyekben ez a' veszedelmes pártosság Európát
helyhezette, és minthogy ő ezt a' sokkal
nagyobb, és fájdalmas ugyan dē rövid ide-
ig tartó áldozatokat kívánó hatalmat vala-
mint megesmérni, ugy az ellenevaló ál-
lásról lemondani kéntelenítettett; tehát
egyéb nem maradt hátra, hanem hogy
ezeket a' szükségétől eleibe szabott áldoza-
tokat úgy tekintse, mint azt az eszközt,
a' melly által a' reménységnek azon pont-
jáig juthasson, a' melly után az egész Fra-
ország fohászodik, és a' melly végtére
néki engedni fogja, hogy a' maga még
hátra maradó javaival békességben és tse-
dességben élhessen.“

„Távol légyen tőlünk, Uraim, hogy
mi valamelly képtelen gondolat által, a'
politikával ellenkező és veszedelmes meg-
elégedetlenségnek tüzet a' jelenvaló, avagy

a' jövendő időkre fel ingerelljük. Ennek
a' kamarának szájából, a' mellyben a' Ki-
rály kegyelmes válogatása, és az ő megví-
lágosodott tulajdonsága, melly szerint a'
személyeknek választásában boldogulván,
mind azokat öszve egyesítette, a' mellyek
néki a' Státus legfőbb karjai közül legal-
kalmatossabbaknak láttattak lenni ahoz,
hogy a' nemzet természete böltsességének,
tiszteletének, és érettségének képét visel-
hessék, ebből mondom, a' gyülekezetből
szükség, hogy Frantzia Országnak olly szo-
ros igasságok mondattassanak-ki, a' mel-
lyek semmi más környülállásban előtte fel
nem fedeztethetnek.“

„Fél századtól fogva kívánta Franczia
Ország valamint a' maga principiumában,
ugy a' maga tzeljában is igasságosan, hogy
azok a' vissza élések, a' mellyek lassan-
lassan az ő belső politikájának alkotmányá-
ba bétsusztanak vala, megjobbitnának. Ez
a' megjobbitás, melly illendőképpen kijel-
lentett módonj kívántatik, és a' Pub-
likumnak világos ohajtása által meg is erő-
sített, s rész szerint már eszközöltetett
is; ez a' kormányzéknek könnyű megjob-
bitása lehetetlen, hogy számos gyülekezet-
ben eszközöltessen, a' mellyben tudni il-
lik, nem mindenkor lehet az okosság re-
guláit követni és eszközteni; mellyből sok
akadályok és vissza vonások következnek;
mellyből gyűlölség, ellenkezés, bosszús-

állások származnak. A' hatalomnak megerőtlenítése, lerontása, a' törvényeknek megútalása, a' társasági szövetségnek felbomlása voltanak Frantzia Országban ezen felelválkodásnak káros következései. Legottan közönséges nyughatatlanág következett, még ott is a' hol senki attól nem félt; minden mérték és vég nélkül való háborúk támadtak Frantzia Országban, minden Státusok sokat szenvedtek, nagyon kiterjedt Frantzia Orzágnak hatalma, mindenvé kiterjesztette a' maga fegyvereit; tagadhatatlan dolog, hogy mindenütt a' hol győzedelmeskedett, egyszersmind nyughatatlanágot is szerzett; bosszúállásra indította a' népeket, mellyet egyedül az idő, a' mértékletesség, és az okosság mérsékelhetnek meg.“

„Ezek voltak ennek az indulatosságnak szüleményei, mellyek Frantzia országot elborították vala, mellyet a' Frantzia hadi seregek minden felé kiterjesztettek; midőn Európa ettől a' tüneménytől rettegett volna, hadi seregeknek kellett azt letsendesíteni, meghódoltatni, mellyek azon égő toplót magokkal elragadták, minden nyughatatlanágot, gyűlölséget megöltöttek. A' politika a' maga vetékedését elfelejtette, a' földmivelésnek minden productumai, a' kereskedésnek és birtokoságnak vagyoni feláldoztattak; minden kar, rend, és állapotú emberek megvesztegettek, és egy millió katonaságnál több rohant az ő határaikra.“

„Kétség kívül haszontalan volt ez a' szörnyű iparkodás egy olyan résznek meggyőzésére, és elszélesztésére, mellyet nem a' külföldiek, a' mint sokan gondolkoztak vala, hanem magok a' nemzetbeliek állítottak fel, és kívántak fenntartani; sőt hihető dolog, hogy a' külföldiek azt az erőt nem esmerték voltaképpen, a' melly ellen nékiek hadakozni kellett; sőt hogy azon szempillantásban, mellyben a' pártosok dűdsködni kezdettek, a' Francia nép a' maga monarchájával egyet értett; de az ő

erőlködése az árulóinak gonoszsága által meggátoltattak; és a' midőn azok a' nemes gondolkodású férfiak, a' kik az orzágnak minden részeiben a' bitangoló hatalomnak megbuktatásán iparkodtak a' magok mozdulásaikat a' szövetséges hadi seregeknek eljövetelek előtt el nem kezdhették, sem pedig olly sebességgel és hathatósággal mint azok nem munkálódhattak, a' tyrannusnak megbuktatását úgy nézték, mint a' magok győzedelmeknek valóságos munkáját; és a' Frantzia Ország látja magát kéntelenítettű, ezek által a' szereutsétlen környűállások által, hogy minden áldozatokért, hogy minden kárvallásokért keskedjen, ha azok tsak valamelly szükségtelen aggodalomnak is a' rezultatumai lettek volna.“

„Ennek a' principiumnak rendkívül való kemény voltát az ő végre hajtásában a' monarchák egyenességek és nagy szívűségek valamennyire megenyhithette volna; de vannak olly tekiütetek, a' mellyek őket erőszakkal indithatták a' magok meghatározásokra, és a' mellyeket mi nekünk szükségképpen közelebbről megvizsgálnunk kell.“

„A' monarcháknak vagy az ő hatalmoknak ereje által befolyások a' nemzetek sorsokba, és a' nemzetek magok részekről, a' vélekedésnek hatalma által folynak be a' monarchák tanátsaikba; ez a' hatalom ujerőt veszen, ha egy népnek vélekedése más többeknek azzal való megegyesülésekkel megnevekedik, és ha a' történeteknek egymásra való következései által az ő diadalmainak egy föbb okává vált; ha pedig az erőszakos tselekedetekre az eleven aggodalmokra, és a' hosszas ideig tartott s gyakorta megújult szenvedésekre való meg emlékezés a' győzedelmek elragadó gondolatjával össze párosodik, úgy magok a' monarchák is szinte az akarajok ellen olly intézettételekre ragadtatnak el, a' mellyek az ő személyes érzéseikkel ellenkeznek, s valóban ilyen-

kor a' nélkül hogy magok azt akarnák, az ő határozásai néminéműképpen hasonlítani azokhoz az indulatokhoz, a' mellyek az ő személyes nagy szívüsegeknek idegenek."

„Jónak ítélem lenni, Uraim, hogy a' fő alku két mellékes egyezéseinek közlése előtt, a' felljebb említett megjegyzéseket tegyem. Azok a' terhek, mellyek mi reánk vettek, nehezek, és az a' bizodalmatlanság, mellyel mások hozzánk viseltetnek, bennünket megszoríthat; de gondolják meg az Úrak azt a' megszorodást, mellyet az a' szerentsétlen időszak, a' mellynek áldozatjává Franciaország lett, és a' mellyet az a' könnyüség, mellyel a' pártosok a' magok tulajdon házájokon győzedelmeskedtek, a' bámuló és felingerlett *Európának* okozott; gondolják meg az Úrak, hogy mi olly szerentsétlen időkhöz élünk, a' mellyek egyenesen azon időszakokra következnek, a' mellyben, huszónöt esztendőök eltelése alatt, a' szövetség-és, a' békességkötések eránt tartozó tisztelet, a' tett ígéreteknek hiv megtartások, a' betsületesség és fedhetetlenség — ezek, a' Státutok bátorságának külömben-olly megbetsülhetetlen fundamentomai — az ő fundamentomköveiben megárazattak; jegyeztek meg az Úrak, hogy a' politika minden morális reguláinak megsérttetése a' revoluzióknak principiumával öszve párosodva jár; irtóztató és vesélyhozó principium, a' mellyet csak rövid idővel is ennekelötte olly sokan tartottak! Gondolják meg végtére az Úrak, hogy azok az annyiszor megújult megsérttetései mind önnak, a' mi az embernek legszentebb, sorjába minden népeket szerentsétlenséghez hoztak, és hogy a' mi bajaink közül az a' legnagyobb, hogy bár melly sok szerentsétlenségekbe estünk is, bár melly sok tanúságokat húzzanak azokból az Úrak, mi felölünk mindazáltal gyanakodnak és kétségeskednek mind azok, a' kiken mi egykor azokkal a' jusokkal élünk vala, a' mellyekkel mi rajtunk való

élet most a' szerentse nekik a' kezekbe nyújtott."

„Kéntelenek lévén, azon szenvedések alá hajolnunk. mellyekkel bennünket a' sors meglátogat, fordítsuk szemelkei a' Királyra, kit nekünk az Isteni gondviselés ismét vissza adott; mi részt veszünk az ő nemes és szívreható maga elszánását; ő a' maga személyében a' népek és a' Fejedelmek bizodalmanak és tiszteletének a' tárgya; az ő nagy szívü állandósága a' monarchák barátságokat szerzette meg nekünk; ez a' barátság, ha azt a' mi okosságunkkal, a' mi mérséklettségünkkel, és a' magunkra vállalt kötelezéseknek bétöltetésével felsegélljük, minden népeknek bizodalmat és hajlandóságát is nekünk megfogja szerzeni."

(A' többi következik.)

A' Deputatusok Kamarájának November 27-dik napján tartott gyűlésébe, az Elölülő jelentést tett a' maga követségéről, mellyben ő a' megkészült békességi traktátát eleibe terjesztette vala a' királynak. Az Elölülő ezen alkalmatossággal következő beszédet mondott Eő Felségehez: „Felséges Uram! A' Felséged hívséges alatt való a' Deputatusok kamarájának tagjai köszönik, hogy Felséged a' Státus orvosoltásán nem kétségeskedett; ők érzik azt, hogy Felséged által még nagyobb bajok elfordítottak el a' hazánktól. A' kamara részt veszen a' Felséged mélységes fájdalmain; de a' Felségednek királyi maga elszánása által lelkesítettén új erőt nyer annyi sok viszontagságoknak elszenvedésére. A' kamarának Felséged eránt való tántoríthatatlan bizodalma, az ő Felséged megszentelt személyéhez való szeretete, és a' Francziának egyetértések, mellynek ő fogja a' példáját adni, a' reánk vetett áldozatoknak terhet fogják enyhíteni. A' Király szavához hívséges lévén, Frantzia Ország megfogja, az Isten' segedelmével, a' világnak

mutatni, hogy ő a traktátnak szent voltát melly drágán megbetsülni tudja.“

Ezen beszédre következőképen felelt Eő Felsege: „Ha más országnak monarchája lettem volna, úgy talám a reménységet elveszthettem volna; de a Fr. ország Királya nem esik a kétségbe soha Francziákkal. Vajha azok szorosán egymással öszvetsatolódának, és a mi szenvedéseink nem sokára el fognak enyészni.“

Ennek a feleletnek hallására a Kamarának minden tagjai felállottak, 's több ízben így kiáltoztak: *Éljen a Király!*

November 24-dikén, egy *Courbevoie* nevű faluból való mészáros, és *Neufchâtelből* egy órás legény, félesztendeig tartó fogságra, és 10 frankból álló pénzbeli büntetésre ítéltettek meg, azért, mivel a mult September holnapjában a bitanguralkodónak a nevét éljen-kiáltozásokkal kimondották vala.

A *Párisi* tudósítások a mult holnapnak 29-dikén azt beszélik, hogy azon városnak idegen hadi seregek által volt elfoglaltatása már egészen megszűnt, és hogy az egész katonai szolgálattétel az első katonaosztály kommandójának általadattatott legyen. Tsupán tsak néhány külső tanyák egy a szövetséges hadi seregeknek Fővezérével, *Wellington* Herceggel kötött barátságos alku szerént, Angliai seregek által el vannak foglalva. Azt hiszik, hogy minden szövetséges hadi seregek e várost, és annak környékét e holnap első felében bizonyosan ide fogják hagyni. *Claparede* Generális az első (*Párisi*) katonaosztálynak Inspectorává nevezetett. — Báró *Reinhard*, mint moudják, Francia követség nevezetettki a Német Országi frigykötő gyűlésre.

A mult November utolsó napjaiban nagy hideg volt *Párisban*. A kortsolyázásnak néhány kedvellői akarták magokat, azzal a tuileriai kertnek viztartó tsatornáin mulatni; de a jég, melly akkor még igen gyenge volt, bétörvén, harmintznál

többen a vízbe bele estek, 's így minden akaratjuk ellen is, a testet frissítő hideg ferdővel élni kénytelenek voltak.

A *Montaubani* zsmárnálban Nov. 25-dik napján, a politziára ügyelő mlnister Eő Excellentiájának egy parantsolatja foglaltatik, mellyben a következő személyek nevezetnek: *Drouet d' Erlon* keresztelő János; *Lefevre-Desmouettes* Károly, *Ameil* August; *Gilly* Jakab Lörintz; *Brayer* Mihály Sylvester; *Mouton Duvernet* Ferencz Bertalan; *Grouchy* Emmanuel; *Clausel* Bertrand; és *Laborde* Ferencz. Ezek a személyek minnyájan foglaltának a Julius 24-dik napján kiadott királyi rendelésben: Eő Ex.ája parantsolja, hogy minden szükséges rendelések tétetődjenek meg a végre, hogy ezek a személyek kinyomoztathassanak.

A *Londoni* ujságlevelekben egy *Párisban* költ irás foglaltatik, melly azt állítja, hogy a politziai minuter *de Case* ur parantsolatot vett, hogy Marsal *Maffenat* fogságra vitesse, de a ki e dologról tudósittatván, néhány órákkal az a megfogatására küldött poliziai tisztviselőknék eljövetelek előtt, elsőkött

Berlinben, a *Sömmei* Departamentben, a *Párisi* ujságlevelek szerint, egy katolika vallású plébánus több bajonétszúrásokkal megölettetett és ki raboltatott.

Az *Avignoni* ujságlevelekben foglaltatik egy a *Lagarde* Generál gyilkosát érdeklő, nyomozó levél. Ennek a gyilkosnak *Boisfin* a neve, 45 esztendő, és volt granatirosok közt a Nimesi nemzeti őrző seregben.

A Király, a mint a *Párisi* levelek hirtelik, *Wellington* Hercegnék a Szent Lélek Rendjét ajándkozta. Azt is beszélnek, hogy a *Grosboisi* szép jószág az ő számára van rendeltetve.

D á n t. a.

A *Holsatiai* közönséges levelek Nov

10-dikén beszéltek: „Kielben néhány nappal ez előtt megérkezett egy kereskedő hajó, a' mellynek a' volt a' tzelja, hogy *Napoleont* által szállítsa *Amerikába*. Egy Francia kapitány, ki egy molnár leányával *Holsatiában* öszveházasodott, és *Bordeauxban*, *Clausel* alatt szolgált, arra határozta magát, hogy *Napoleont*, ki akkor *Rochefortban* volt, azon hajón megszabadítsa. Melly végre ő néhány hordókat belül mátráztokkal kirakatott, hogy tudni illik a' szükség idejében *Bonapartét*, *Savaryt*, és *Bertrandot* azokban eldughassa. Már minden szükséges dolgok megvoltak a' hajón, a' mellyen, mihelyt az a' nagy tengert érte volna *Ney* - *Yörkba* ment volna; de ezt a' plánumot *Napoleon* békételenkedése és arra következett elfogattatása semmivé tették. Most az a' hajó *Kielbe* jött, mellyben azokat a' kitömtött hordókat 's m. e. lehet látni.

Nagy Britannia.

A' *Fortoise* és *Coromandel*-nevű hajók *Portsmouthból* *Tamefisén* felfelé jöttek a' végre, hogy a' *Bonaparte* jövődő házának fedelét, 's más átsmesterségbeli dolgokat *Sz. Ilonába* vigyék.

Azok az *Anglus* gyalog regementek, mellyek a' múlt *Junius* 16-dik és 18-dik napjain legtöbbet szenvedtek, *Angliába* visszatérni parantsoltattak. Minden regementek, mellyek 700-nál kevesebb főből állanak, *Francia* Országból kitarakodván *Belgiumba* mennek, a' hol a' további parantsolatokat várni fogják.

A' *Waterlooi* subscriptió *Directiójának* részéről, a' *Pruszszusok* 35.000, a' *Hannoveraiak* 4.000, a' *Niederlandi* 5.000, és a' *Braunschweigi* vitézek számokra 3,300 font sterling határozatott meg.

Az *Eurotas* nevű fregát *Maltából* *Plymouthba* már vissza érkezett. Ottan *Savary*, l' *Allemand* 's a' t. Generálisok szoros őrizet alá tétetődtek a' *Manuel* nevű erőségbe.

A' Császári *Austriai* Főherczegek a' közéletben múlt *holnap* 19-dik napján *Liverpoolban* voltak, a' hol két napot töltöttek el az oda való nevezetesebb ritkaságoknak megnézésekkel; onnét pedig *Lancasteren* által *Glasgow*-nak utaztak.

Azon *holnap* 26-dikán a' Cs. *Austriai* *Sz. Ilonába* küldött, kommissarius *Bárá Stürmer*, *Dowerbe*, következett nap pedig *Londonba* megérkezett vala.

Beszélik, hogy a' *Bonaparte* hintóját, melly a' *Waterlooi* ütközet után *Keller* nevű *Pruszszus* Generálisnak kezébe került vala, a' *Regens* *Hercege* 3.000 *Guinea* árron megvette legyen.

Egy megkülömböztetett hadi tiszt bizonyos plánumot gondoltki, melly szerint a' tengeri katonaságot verbuállás által leheszen szaporítani, úgy hogy azokat az eddig szokásban volt gyűlölséges fogdosás által öszvegyűjteni éppen nem leszen szükséges. Azt mondják, hogy az *Admiralitás* ennek a' plánumnak megfontolásával most foglalatoskodik.

Niederlandi Királyság.

Egész *Belgiumban* egy királyi rendelés tétetett közönségesse, mellyben az parantsoltatik, hogy a' vasárnapokat és más előforduló innepnapokat az egész *Országban* szorosabban megüljek. Ennek a' rendelésnek első soraiban világosan mondatatik, hogy a' vasárnapok meginneplésének félbenszakadása egyedül a' *Belgiumnak* *Francia* Országgal való szerenséitlen öszvekapsoltatásából származott, a' midőn, tudni illik a' *revolúciónális* principiumoknak azon *Országból* való elterjedése által mind az, a' mi annakelőtte szent és tiszteletre méltó volt, lábbal tapodtatott.

A' *Brüsseli* tudósítások beszéltek, hogy a' *Hamelin* nevű asszony, a' ki tudni illik *Párisból* a' [politzia által elvezettetett vala, ottan megérkezett; nem különben az a' maga *revolúciónális* írásaiból esméretes *Constant* *Bejamin* ur is, kit *Bonaparte*

mindjárt a' maga vtszszajövele után Stá-tustanátsossá tett vala, ugyan azon város-ba megérkezett légyen; azonban azt vélték, hogy az Országlószék nem fogja engedni, hogy ilyen személyek egy a' Francia Országhoz öly közel fekvő városban letelepedhessenek.

P r u s z s z i a.

Hertzeg Blücher nem jó egészségben vagyon; az Aachenben való lételeéről fogva több ízben ki lelta a' hideg; 's illy környülfállások közt az ő onnan léendő elutazásának napjáról semmi bizonyost nem lehet tudni. Azonközben még is a' múlt holnap 28-dikán az utazó szekerei önnét Berlin felé elindultak vala.

A' közönséges újságlevelekben következő elbútszó hirdetményt olvasunk; mellyet Feldmarsal Hertzeg Blücher, a' maga Francia Országból való elutazása előtt a' derék Prusssziai armadához intézett vala:

*A' Compiègnei főhadiszálláson October 31.
1815.*

„El nem válhatok a' most hazájába vissza térendő armádától a' nélkül, hogy tő lletek, derék katonák, bútsút ne vegyek, 's néktek né köszönjek. A' midőn nekem Eő Felsége a' Király a' fő vezérséget ismét által adta volna, én ezt a' ditsősséges meghívást elfogadtam, a' ti annyiszor megpróbált vitézségtekben bizakodván. Ti ezt kimutattátok, és annak a' bizodalomnak megfeleltetek, a' mellyet a' Király, a' Haza, sőt *Europa* — bennetek helyhez-tettek vala. A' Felséges végre való rendeltétekről megemlékezvén, tudtátok a' régen nyert ditsősséges híreket 's neveteket

fenntartani, és egy öly terhes tusakodást kevés napok alatt elvégezni. Ti a' *Prussszofok* és *Németek* nevére érdemesek vagytok. Fogadjátok az én köszönetemet, bajtársaim! azért a' bátorságért, azért az állandóságért és vitézségért, mellyet ti kimutattatok, és mellyel azon jeles és nagy tselekedeteket öly rövid idő alatt vittetek végbe. A' polgártársaitoknak háladatossága fog a' hazátokba titeket fogadni, és a' midőn ti a' megérdemlett nyugodalomra bocsátkoztok, a' haza titeket új vitéz tettekre készeknek fog találni, valahányszor néki reátok szüksége fog lenni!

Blücher.

Német Ország.

A' *Moguntiai* tudósítások szerint a' Cs. Austriai Főherczeg *Károly* most folyó holnap 4-dik napján azon városból elutazott vala. Eő Cs. Főherczegsége szándékozott a' maga ipájánál *Weilburgban* néhány napokig mulatni, 's azután Béts felé utazni. Az ő Főherczegsége jelen nem létében F. M. L. Báró *Strauch* viszi a' katonakommandót.

Modenai Herczegség.

A' *Modenai* tudósítások szerint a' folyó holnap 3-dik napján megérkezett oda az Austriai Császárné. Ugyan ezen holnap 5-dik napján a' Szardíniai Királyné is oda jött vala.

Elegyes dolgok.

December 1-ső napján *Párisban* egy fiatal asszony személy hatodik emeletből a' ház udvarába leugrott. Halva találták őtet. Azt hiszik, hogy reménység nélkül való szerelem indította az önnön gyilkosságra.

Decemb. 10-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 356 5/8 forintot Váltotzedulában.